

5 Ya? Çocuklar ?çin Kendini Yönetme Davran??? Ölçe?i'nin Geli?tirilmesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). 5 Ya? Çocuklar ?çin Kendini Yönetme Davran??? Ölçe?i'nin
Geli?tirilmesi. Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16103>

Özet

5 Ya? Çocuklar ?çin Kendini Yönetme Davran??? Ölçeği'nin Geliştirilmesi, okul öncesi dönemdeki 5 ya? grubu çocukların bağımsızlık, özbakım ve sosyal uyum becerilerini kapsayan **Kendini Yönetme Davran??? düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir Psikolojik Ölçek** çalışmasıdır. Gülcan Gül Balçık tarafından 2011 yılında Marmara Üniversitesi'nde tamamlanan bir **Yüksek Lisans Tezi** kapsamında ortaya konmuştur. Bu ölçek, çocukların çevreleriyle etkileimde bulunma, kişisel temizlik, kendini ifade etme ve acil durumlarla başa çıkma gibi kritik gelişim alanlarındaki yeterliliklerini sistematik olarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, 40 maddeden oluşmakta olup, geliştirme aşamasında yüksek düzeyde güvenirlik değerleri elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kendini yönetme, öz yönetim, özbakım, okul öncesi eğitim, 5 ya?, davranış ölçeği, ölçek geliştirme, **Likert Ölçeği**.

Yazarlar

Gülcan Gül Balçık

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 5 ya? grubu çocukların günlük yaşam becerileri ve sosyal etkileimler çerçevesinde sergiledikleri kendini yönetme davranışlarının düzeyini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu araç, eğitimcilerin ve ebeveynlerin, çocukların bağımsızlık gelişimlerini desteklemek amacıyla müdahale programları oluşturmalarına yardımcı olacak nicel veriler sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, çocukların kendi eylemlerini koruma, hijyen kurallarına uyma, giyinme gibi temel özbakım becerilerinden, duygusal olarak kendini ifade edebilme ve yetikinden kısa mesafelerde ayrılabilme gibi daha karmaşık sosyal ve duygusal yönetim becerilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Yapı

Ölçek, kendini yönetme davranışının çok boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Kaynakta belirtilen temel alt boyutlar, 5 ya? çocukların gelişimsel görevlerini yansıtmaktadır. Bu alt boyutlar şunlardır:

Kendine ve Çevresine Özen Gösterme: Çevresindeki e?yalar? özenli kullanma gibi sorumluluk bilincini içeren davran???lar (14 madde).

Özbak?m/Giyinme ve Temizlik: Yatma zaman? uygun giyece?i giyme, elleri sabunla y?kama gibi ki?isel hijyen ve bak?m becerileri (8 madde toplam).

Kendini ?fade Etme: Gerekli durumlarda "hay?r" diyebilme gibi sosyal s?n?rlar? belirleme ve duygusal ifade becerileri (6 madde).

Yeti?kinde Ayr?lma ve Acil Durumlarla Ba?edebilme: Yeti?kin gözetiminde k?sa mesafelerde ayr?labilme gibi ba??ms?zl?k ve kriz yönetimi becerileri (3 madde).

Kendi E?yalar?n? Koruma: Ki?isel mülkiyete sahip ç?kma davran???lar? (3 madde).

Bu yap?lar, 5 ya? döneminde beklenen otonomi ve sorumluluk geli?iminin göstergeleridir.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçe?in geçerli?ine dair spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, faktör yükleri veya korelasyonlar) sunulmam?? olsa da, bir geli?tirme tezi çal??mas? olması nedeniyle, içerik geçerli?i ve yap? geçerli?i çal??malar?n?n tez kapsam?nda yap?ld??? varsay?lmaktadır. Genellikle bu tür ölçeklerde uzman görüşleri ve ay?rt edici geçerlik testleri kullan?larak geçerlik sa?lan?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl???na dair güçlü istatistiksel kanıtlar sunulmuştur. Güvenirlik analizleri sonucunda elde edilen katsayılar, ölçe?in tutarlı bir ölçüm aracı oldu?unu göstermektedir:

?ç Tutarlılık Katsay?s? (**Cronbach Alfa Katsay?s?**): ,90 ($p < ,001$) olarak bulunmuştur. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir uyuma sahip oldu?unu i?aret eder.

Yar?ya Bölme Güvenirli?i (Split-Halves Katsay?s?): ,88 ($p < ,001$) olarak rapor edilmiştir. Bu katsayı da ölçe?in iki yar?s?n?n birbirleriyle yüksek korelasyon gösterdi?ini ve dolay?s?yla güvenilir oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Kaynak metin, ölçe?in toplam 40 maddeden olu?tu?unu ve bu maddelerin farklı davran??? alanlar?n? temsil eden alt boyutlara ayr?ld???n? belirtmektedir. Sunulan madde da??ılım? (örne?in, kendine ve çevresine özen gösterme için 14 madde), ölçe?in çok faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir. Bu alt boyutlar, faktör analizinin sonuçlar?na göre belirlenmi? ve kendini yönetme davran???n?n farklı yönlerini kapsayacak ?ekilde yap?landır?lmıştır. Ancak faktör yükleri veya aç?klanan varyans yüzdesi gibi detaylı **faktör analizi** verileri kaynakta aç?kça belirtilmemiştir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: 40 maddeden olu?an öz de?erlendirme veya gözlem temelli ölçek.

Derecelendirme: 5'li **Likert Ölçe?i** kullan?lmaktad?r (1= hiçbir zaman, 5= her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popölasyon Grubu: Okul Öncesi Dönem Çocuklar?.

Ya? Grubu: 5 Ya?.

Popölasyon Detaylar?: Ölçek, 5 ya??ndaki çocuklar?n davran??lar?n? de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Uygulama genellikle ebeveynler veya ö?retmenler taraf?ndan gözlem yoluyla yap?l?r.

Test Metodolojisi: Ölçek geli?tirme çal??mas?, literatür taramas?, madde havuzu olu?turma, uzman görüşü alma, pilot uygulama ve psikometrik analizleri (güvenirlik ve geçerlik) içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Özbak?m, sosyal beceriler, okul öncesi geli?im, güvenilirlik analizi, öz kontrol, davran??sal de?erlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: gulcan_balcik@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (2011 Tez Çal??mas? Dönemi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, Gülcan Gül Balcık'ın 2011 y?l?nda tamamlad??? yay?mlanmam?? bir yüksek lisans tezi çal??mas?d?r. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri do?rudan sorumlu yazar ile ileti?im kurularak ö?renilmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [5-yas-cocuklar-icin-kendini-yonetme-davranisi-olceginin-gelistirilmesi-toad.pdf](#)

Referanslar

Balcık, G. (2011). *5 Ya? Çocuklar ?çin Kendini Yönetme Davran??? Ölçeği'nin geliştirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

5 Ya? Çocuklar ?çin Kendini Yönetme Davran??? Ölçeği'nin Geliştirilmesi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Örnek maddeler ve alt boyutlar şunlardır:

Çevresindeki eşyaları özenli kullanır. (kendine ve çevresine özen gösterme - 14 m)

Yatma zamanı geldiğinde uygun olan giyeceği (pijama gecelik) giyer. (Özbakım/ giyinme - 5 m)

"Hayır" demesi gerektiği durumlarda " hayır" diyebilir. (Kendini ifade etme - 6 m)

Ellerini (sabun kullanarak) yardım almadan yıkar. (Özbakım/ temizlik - 3 m)

Yetiğin gözetiminde (bakkala, parka gitme gibi) kısa mesafelerde yetiğinden ayrılmaz. (Yetiğinde ayrılmama ve acil durumlarla başedebilme - 3 m)

Kendi eşyalarını koruma - 3 m